

Kompozicija (tušas, 1906)
nio gimimo.

XXXIII Lietuvių Enciklopedijos toma sutinkant

Lietuvos istorija ir istorija anlamai

Šiame numery:

- va di
še va
nei ca
tinė v
vėja
neįste
tys d
skiria
Rusij

**Pranas Čepėnas, naujo Lietuvių
Enciklopedijos tomo redaktorius**

va di
še va
nei ca
tinė v
vėja
neįste
tys d
skiria
Rusij

kultūra. Ir kaip tik dėl šios lie-
tuvių istorikų pastangos LE su-
sieti Lietuvos istoriją su Euro-
pos istorija, bet ne su Maskvos
istorija, daugiausia rūpėjo iš-
kyla Lietuvos okupantui; jis
skubiausiai perrašinėja senąją ir
naująją Lietuvos istoriją, sten-
giasi surasti "diesniojo brolio
įtaką" ir ten, kur jos nėra, įni-
rusiai atrenka istorinius šaltini-
nius ir tik šiais atrinktiniais ver-
timais gali naudotis Lietuvoje li-
kęs istorikas. Maža to, 1964 XI
griebsiai ir istorinių žemėlapių
falsifikacijos istorijai skirtuose
atlasuose, kuriuos privaloma
dabar turėti naudoti visos Sovie-
tų Rusijos ir Pabaltijo kraštų
vidurinės mokyklos: šiuose at-
lasuose istorinių laikų Lietuva
visai pražuvo.

Lietuvos istorijos visumai šiane tome priklauso rūpestingai paruošti **J. Puzino** Lietuvos pristorės straipsniai: Varapniškės, Varnupiai, Velykušės, Veliuona, Verseka, Versminio neolitinė stovykla, verpstukas, Versvai, Vežaičiai, kurių medžiaga dar niekur nebuvo plačiau aprašyta, vien tik radiniai Karaliaučiaus Prusia muz. Iš jų visų plačiausias apžvelgtas J. Puzino kapynas, kur rasta iš Romos provincijų įvežtas dar pirmiausiai po kristiniais amžiais žavlarinis įrašotėlis, drauge su lazdeliniais smeigtukais, trimitiniais galais ir šaukštinėmis ankaklėmis dvigubame (vyro ir moters) kape. Ši dvigubą kapą autorius buvo aptaps tyrinėjęs ir duomenis paskelbęs dar 1941 m. Vytauto D. muziejaus metraštyje, kurį išandien Vakaruose labai retai kur užtiksi. Taip pat plotaikai

parasīti ir Versvū arkļu kapa, kurus išķēdā daug nauju klauksimū laidosenai ir aplamai sen. dietuvių kultūrai, Senosios Lietuvos valstybės klauksimus padiečia **Z. Ivinskis**, kuris šiuo metu Lietuvos ir R. Europos istorijos kursuos skaito Bonnos univ. Tai straipsniai: Valimantas, vaška (prekyba), Vedros kautyinės, veldamas. Nemažesnės reikšmės yra **K. Avižonio** straipsniai, kuriuose rašoma apie neteisingai vad. pouniečių Lietuvą arba Lietuvos valdyntas vietoves R. Europoje bei kitus šios Europos dalies istorinius klauksimus: Valkininko konfederacija, valstybės dvirai, varriagai, Varšuvos konfederacija ir kuniaikštija, Vasilka, Vavelis, Vazų dinastija, večė, vėliaviniai ponai, vėliavininkas, Veliķijė Luki, Viazmas; vis tai dažnai naujas žvilgsnis, kuris nepatiks lenkams, o ypač Maskvos istorijos klastotojams. Taip pat senajai mūsty istorijai priklauso **R. Krasausko** Veliuona ir **P. Čepėno** Vernadsky, įdomių pažiūrų rusų istorikas. Taip pat iš visos jų grupės neišskirtinas **P. Jatulio** Vatikano archyvas ir biblioteka, iš kur pirmą kartą paskelbta iki šiol nespausdintos nuotraukos: pop. Inocento IV Mindaugo laiško registras, kardinolo J. Radvilo rankraštis ir vysk J. Tiškevičiaus laiškas.

(Nukelta i 2 pusl.)

(Nukelta i 2 pusi.)

Antano Vaičiulaičio novelės amerikiečiams

P. JANULIS

Antanas Vaičiulaitis
A COUNTRY INN
from the Lithuania
Baranauskas, Dangu
phael Sealey, and N
kas. Foreword by C
nyland Books, Inc.,
1965.

Knyga kietai įriš
inč. formato, 142 pus
gaunama "Drauge".

Nors ir ne masi-
ningai pristatomi
toju atitinkamai p-
lai angliškajam p-
daugiau reikšmės,
lime įsivaizduoti,
taip tos knygos at-
tekose ir metų
perskaito eilės vier-
kių skaitytojų.
su Lietuva ir jos
knygas angliškai
pristato Manyland
la, kurios savinin-
barskas tikrai ak-
do, ką gali priv-
nes jos angliškai
jau pristatė liet-
ietuvų rašytojų
ne ir šiaip jau k-
paskirai. Jeigu J.
I. Šeinius roma-
rinkti angliškai
dėl jų aktualaus
šioms dienomis
ne Vaidiukai
at a Country Inn
ja nebe paskir-
žyminti ar speci-
čiams įdomų kūr-
tentuoja rašytojų
tos novelės rašy-
gos ir vertingos.
Danguolė ir Ra-
Albinas Baranau-
Zobarskaitė. Įva-
tas Clark Mills, 19-
dail. Pranas Lap-
-

Tobulumo pasiekęs rašytojas

Ivado autorius Clark Mills teigia, kad daryti sprendimą apibūdinti šį vertimų nėra per daug sunku, tačiau vis dėlto matyti, kaip ir kad Vaidiūlaisis, kurią, išsireikšiant Jules Romans terminais, rašė prozą. Girdi, pas Vaidiūlaisį, kaip ir Maupassant ir Flaubert geriausios novelės ir romanai manauose, nėra to manierizmo, iš kurio galima atskirti autorių puslapio nevertus. Ir tai yra natūralumas, bet priešinantis - nuopelnas, nes autorius kurdamas taip pasineria, kad dingsta jis pats, o sukuria tokias ryškias vaizdus, kuriuos tu ju

Artanas Vaidzintis

**NOON AT
A COUNTRY INN**

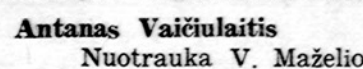

vytautas karkas

Knygos viršelis, pieštas Pr. La

ti, lyg žvelgdamas pro atdarą langą.

Visų, be poros, novelių veiksmas vyksta Lietuvoje, vakariečiams giliai atverdami įdomų, kone egzotinį pasaulį. Novelė, pagal kurią pavadinta visa knyga, yra, anot Clark Mills, viena linksmiausių modernių laikų novelių. "The Sledge" novelę autorius laiko labai jau tobulai parašytu "masterpiece", sudarančia džiaugsmą, ją garsiai skaitant, kuri kaip Alain Four-

nier "La Grand Meaulnes" yra pasaulis patoso, nostalgijos ir humoro, puikioj harmonijoj su vienuoliniu pavidumu, impulsu gėriui, drauge su tam tikrais skaitėjumi žmogiškųjų silpnibių Clark Mills teigia, kad amerikietis skaitytojas pasigės daugiau šio natūralaus, paprasto beveik tobulumo pasiekusio rašytojo. Su tokiomis kvalifikacijomis nedaug šiandieną rašytų esą.

Džiaugsmas ir malonumas

Kas šią knygą skaitys angliai, tiems ji suteiks malonumą, gi mums lietuviams džiaugsma, kad ši knyga pasirodė ir kiti autorius šiltai įvesdinamas. Aš abejoju, knygos įvade nieko naujo nepasakysite apie mūsų rašytoją, tačiau mes vis lyg įprastinėmų pripažinimą daugįs vertinti, juo labiau anglų kalbos žinovo ir poeto, taigi specialisto. Knygai kelių spalvų, labai mums lietuviams įprastų, tačiau meniškai puikų apdailą nupiešė dail. P. Lapė, parodanti, kad jis yra taigi jo amato kūrėjas ir kartu pritaikią savo meno specialistas. Knyga išleista gražiai, įrūšta į kietą viršelius. Ir nors jos puslapis skaičius nėra didelis, bet lietuvis atrodo estetiškai ir pakamai stambiai. Padėkta prikišio ir losangeliečių Kazuii Meružai, kuris savo talka padėjo Manyland Books leidyklai knyga išleisti.

Tenka pastebėti, kad knygos novelės sudėtos tos, kurios buvo spausdintos ankstyvesniais metais. A. Vaičiulaučio novelių rinkinys, todėl ir iš jaunųjų lietuvių literatūros mėgėjų ne vieną iš knygyba bus įdomi.

Viena novelė rinkinyje yra pavadinata "Taku per pelkę". reikia tačiau tikėti, kad A. Vaičiulaučio takas į amerikietiškus pasaulį bus sėkmingas.

ARGI RAŠYTOJAI NEVERTI PENKIŲ ŠIMTŲ?

Laisvojo pasaulio lietuvių
našų kultūrinio gyvenimo dvi-
desimtmetį baigdami, ypač ga-
limes pasidžiaugti tais kūrybi-
nių pastangų faktais, kurie
per eilę metų įgavo aiškiaus-
tęstinumo pobūdį, virsdami tra-
dicija ir moraliniu bei mate-
rialiniu pagrindu ateities už-
mojams. Literatūroje, be kita-
ko, čia turime du labai aki-
vaizdius pavyzdžius: ilgametį
"Draugo" romano konkursą ir
Rašytojų draugijos kasmetinę
literatūros premiją, skiriamą
už geriausią metų knygą. Ši li-
teratūros premija mums vis
būdavo brangi dar ir ta pras-
me, kad ji buvo suprantama
kaip Laisvosios Lietuvos val-

eilėje premijai varžovų netrū-
ko. Greitosiomis prisimintina:
A. Barono novelių rinkinys
"Saulės grįžimas", plačios
apimties dviejų tomų K. Alme-
no romanas "Upė į rytus, upė
į šiaurę", V. Volerto antrasis
romanas "Gyvenimas yra dai-
lus", V. Slaito naujas eilėraš-
čių rinkinys "Antroje pusėje"
ir kit. Tad laukėme tokios ga-
na paprastos Rašytojų draugi-
jos valdybos veiklos: sudaryti
jury komisiją ir paskelbti 1964
metų laureatą. Tačiau praėjo
pavasaris, vasara, atėjo ruduo,
jau ir 1965-tieji prie netolimos
pabaigos, o iš Rašytojų drau-
gijos valdybos viešumai apie
premią nė žodžio...

stybinės literatūros premijos
tąsa ir tuo pačiu aukščiausias
moralinis to ar kito rašytojo
pabrėžimas metų eigoje.

Visu pokario laikmečiu šios

Štai šią savaitę Rašytojų
draugijos nariai gauna iš val-
dybos spausdintą visokių rei-
kalų biuletinį, kuriame, be ki-
ta ko, rašoma:

premijos organizavimu, jai reikiama pinigų telkimo rūpinosi Rasytojų draugijos valdyba. Ir nepasakytume, kad tai buvo lengvas darbas. Ypač jis pasunkėjo, persikėlus į Europos ir kitus žemynus, žmonėms kuriantis iš naujo, o pinigų lengvai nesimėtant. Tačiau lig šiol Rasytojų draugijos valdybos pagarbos vertu rūpėsiu ir kruopščiu savo darbą kasmet

pasaikānējus sienksējus vis laimīgi pāršokdavo, reikiam pinigų sumą, paprastai kalbant, suelgetaudavo ir tą neeilinę premiją paskirdavo.

Bet patiems rašytojams dvasioje vis dėlto buvo sunku rūpintis šios svarbiausios mūsų literatūrinės premijos sudarymu, lyg pačios visuomenės šis reikalas neliestų, lyg jai būtų nei šilta, nei šalta dėl to, ką ten rašytojai rašo ir kokio savų tautiečių žesto jie yra verti. Todėl nekarta ir mūsų laikraštyje buvo kelta mintis, kad visuomenė turėtų nuimti nuo rašytojų pečių šią sunkenvybę, kad kokia

Raštas tiesiog neįtikėtinas kelias tuoj pat visą eilę klausimų. Kodėl Rašytojų draugijos valdyba dar pavasarį, kai tik buvo Lietuvų fondo paskirti premijai pinigai, viešai nepasakė, kad nei jūry komisijos nesusadys, nei rūpinis premijos paskyrimu? Kodėl j taip naiviai "rūpinasi" būsimosios valdybos darbų "pagal lengvinimu", nė pirmo nepajudirdama atlikti savo dabartinę pareigai, kuri šiemet, Lietuvio fondo dėka, buvo gana lengva? Argi nėra jau nei vienas paskiro lietuviu rašytojo, kurio kūryba metų bėgyje būtų verta \$500?

nors institūcija turētu sūspīstīti pīrīmīti šīs pāgrīndīnīs mūsū lītērātūrīs pīrīmījīs pīnīgīnē nāstā, kād pātīs rāšytojās būty pālīkātīs tī kūrybāi, o visumēnē atsmīntū lītērātūrīnīs pīrīmījīs organīzavīmo pāreigā.

Reikalą konkretinant šioje pačioje Kertinėje parašėte praėjusį pavasarį buvo kelta sugestija, kad Lietuvių fondas, kasmet skirstydamas lietuviškos kultūros ugdymui savo procentus, neužmirštų ir literatūros, Rašytojų draugijos premijai atseikėdamas 500, o ateityje gal ir daugiau. Sugestijos neliko balsu, šaukiančiu tyruose. Lietuvių fondas tradicinei literatūros premijai už geriausią metų knygą tuoj pat paskyrė 500 dolerių. Pagaliau... patiems rašytojams ši nemaloni pinigų rinkimo pareiga atpuolė. Draugijos valdybai beliko tik sudaryti premijos paskyrimo komisiją ir, jeigu jau būtų nenorima apsisunkinti viešos išklimės organizavimu, pranešti Lietuvių fondui, kam persiūsti čekį paštu.

1964 metais išėjusių knygų

Štai šią savaitę Rašytojų draugijos nariai gauna iš valdybos spausdintą visokių reikalų biuletenį, kuriame, be kita ko, rašoma:

"1964 metų premijai pinigų suma — \$500 gauta iš Lietuvos fondo. Ši valdyba, išsiričiusi premijai pinigų, nuo komisijs sudarymo ir premijos skyrimo atsiskakė, manydamas kad taip bus lengviau rasti naujai valdybai kandidatų kurie labiausiai baiminasi dėl premijos pinigų surinkimo. Tiesiog rūpėjo sekantį valdybai ne bebus".

Raštas tiesiog neįtikėtinas — kelias tuoj pat visą eilę klausimų. Kodėl Rašytojų draugijos valdyba dar pavasarį, kai tik buvo Lietuvių fondo paskirti premijai pinigai, viešai nepasakė, kad nei jūry komisijos nesusadys, nei rūpinasi premijos paskyrimu? Kodėl į taip naiviai "rūpinasi" būsimosios valdybos darbų ("palingvinimu"), nė pirmo nepajudirdama atlikti savo dabartinę pareigą, kuri šiemet, Lietuvių fondo dėka, buvo gana lengva? Argi nėra jau nė vienas paskiro lietuvių rašytojo, kurio kūryba metų bėgyje būtų verta \$500?

Bet bus gana klausimų. Jų problemos vis tiek neišsprendžia. Geriau pažūrėti, ką daryti, kad tikėjimas sava literatūra nebūtų visiškai palaidotas. Iš savo pusės tad ir siūlytume pačiam Lietuviai padėti, paskyrusiam premijai 50 dolerių, perimti toliau pačios premijos skyrimą ir jos įteikimą laureatui. Premiją atidavę vadinti **Lietuvių fondo literatūros premija**. Lietuviai turėtų į jos jūrą įmisią paskirti du savo atstovus, o kitus tris kvieštis iš lietuvių rašytojų, literatūros kritikų bei šiaip literatų. Toliau komisiją reikėtų sudaryti turapat, kuri, susirinkusi posėdžiui, nieko nelaikdama, atrinktų geriausią 1964 metų knygą. Lietuvinių fondo premija turėtų būti skiriama kasmet ir Varšio šešioliktosios išvakarėse įteikiama rašytojui. Premija įteikimas galėtų įvykti Jau nuo centro salėje, Chicago iškilmėje jungiant su literatūros vakaru ir tautos laisvės mišini. Perimdamas ir papildydami.

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta j 2 psl.)

VEL NAUJAS LITUANISTINIS LOBIS

(Atkelta iš 1 psl.)

Naujamajai Lietuvos istorijai priklauso Z. Ivinskio Vasario 16 d. aktas, plačiai ir naujai nušviesti to meto įvykai (su gausia ir naujausia bibliografija), L. Dargio Valstybės draudimo įstaiga, S. Stašio Valstybės kontrolė, B. Masilio Valstybės taryba, K. Ališausko Vyčio Kryžius Vėrinio kaitinys. Ne mažiau svarbių istorijų J. Audėno varpūnė, valstiečiai laudininkai, K. J. Čeginsko valstiečiai, V. Liutėvičiaus ir S. Dirimanto vėliava, L. Dargio Verslininkų s-ga, K. Almino ir Pr. Čepėno Veterinarijos akademija ir veterinarijos mokslas Lietuvoje, o išeivių būtovei — L. Simučio Vyčiai, J. Griniaus Vasario 16 d. lietuvių gimnazija. Taip pat nepamirština ir Čepėno Valparaiso ir J. Kardelio Vancouverio, J. Valaičio ir M. Kasakaitės bei K. Čižiro Venecuelos lietuvių. Visi šie straipsniai parašyti kruopščiai, dažnai amžininkų rašytine ir žodine medžiaga pasiremiant.

Smulkiajai Lietuvos istorijai, būtent atskiroms vietovėms, geografinę ir paskutinių dienų būtovei veik išimtinai parašė A. Bendorius, paprastai laisvais apklauskamas dėl tos pat vietovės po kelis ar keliolika asmenų, tačiau smulkių klaidų (kartais tik korektūros) ne visada pasiseka išvengti.

Tarp jo straipsnių išskirtinos domės Veiveriai ir Varviškės respublika.

Šiaip atskirų vietovių istorinių aprašų daugiausia pateikė R. Krassauskas, kuris dažnai prijungia ir Vatikano šaltinių medžiagą. Jo parašyti Vandžio-gala, Varniai, Veisiejai, Veiviržėnai, Vepriai, Videniškiškiai, Vidžiškiai, Viduklė, Vieksniai, Vilniaus krašto miestelių istorija yra apdorojusi V. Kulbokienę (kartais su talkininkais), būtent: Valkaviskas, Valkininkas, Varėna, Varnionys, Vasiūnai, Verkiai, Vidiškis, Vidžiai. Vakarų Lietuvos, arba Prūsijos, vietovės palietė M. Nauburas, pvz. Valinava (Bartos pilis), Vėliava, o P. Jutulius parašė Varmės vyskupiją.

Apalmai Europos istorijai verti prisiminti J. Jakšto straipsniai: vandaliai, Vengrija, vestgotai, vėtinai, Vico, viduramžiai, kur pritampa P. Jutulio Vestfalijos taika, Vatikanas ir senovės istorijos A. Rukšos: Valentiniai, Valentijonai, Valerijonas, Venecija, Vespasijonas.

Senoji lietuvių kultūra

Senajai lietuvių kultūrai šiame tome taip pat straipsnių nestinga. Tautosakos ir mitologijos straipsniai parašyti J. Balio. Tai vandens gerbimas, Vėlykų papročiai, vestuvės ir R. Sealey vėlinės (tautosakoje), o A. Mažilio vėlinės. Reikia pastebėti, kad lietuvių tautosakos straipsniai išspausdinti registruojami ir tarptautinėje folkloro bibliografijoje, kas liudija, kad LE yra pažįstama ir kai kurioms tarptautinėms institucijoms. Etnografinę statybą šiam tome plačiai atstovauja J. Gimbutas tokiais straipsniais kaip varpinė, vartai, iš kurių varpinių apžvalga ne tik įdomi, bet ir pirmą kartą tokia sisteminė, aptarti ir suskirstyti jų

tipai. Tai gal pats įdomiausias bei reikšmingiausias iš visų šio tomo senosios lietuvių kultūros straipsnių. A. Mažulis šiuo karšči priduria trumpus apžvalginius straipsnius: varta, vardinė, važis, venteris, verpstės (nauja apžvalga), vėtymas, vėžėtytis ir vėžėvimas. Nemažiau įdomi ir J. Matonio įvairių vėžėjų apžvalga, gausiai iliustruota.

Lietuvių kalba, literatūra ir spauda

Lietuvių kalbos straipsnius šį kartą parašė L. Dambriūnas, būtent, vardininkas, veiksmas (kuris mums daug kuo naujas), veiksmazodis ir veiksnys. P. Jonikas pridėjo labai įdomią ir svarbią vokiečių slavisto M. Vasmerio biografiją, kuris tyrinėjo Rusijos vandenvardžius ir ten baltiškos kilmės jų suradimą, nei Būga buvo manęs ir pradžioje užtikęs. Antra, su Vasmeriu palaikė iš seno ryšius lietuvių kalbininkai, o ypač paskutiniomis metais Pr. Skardžius.

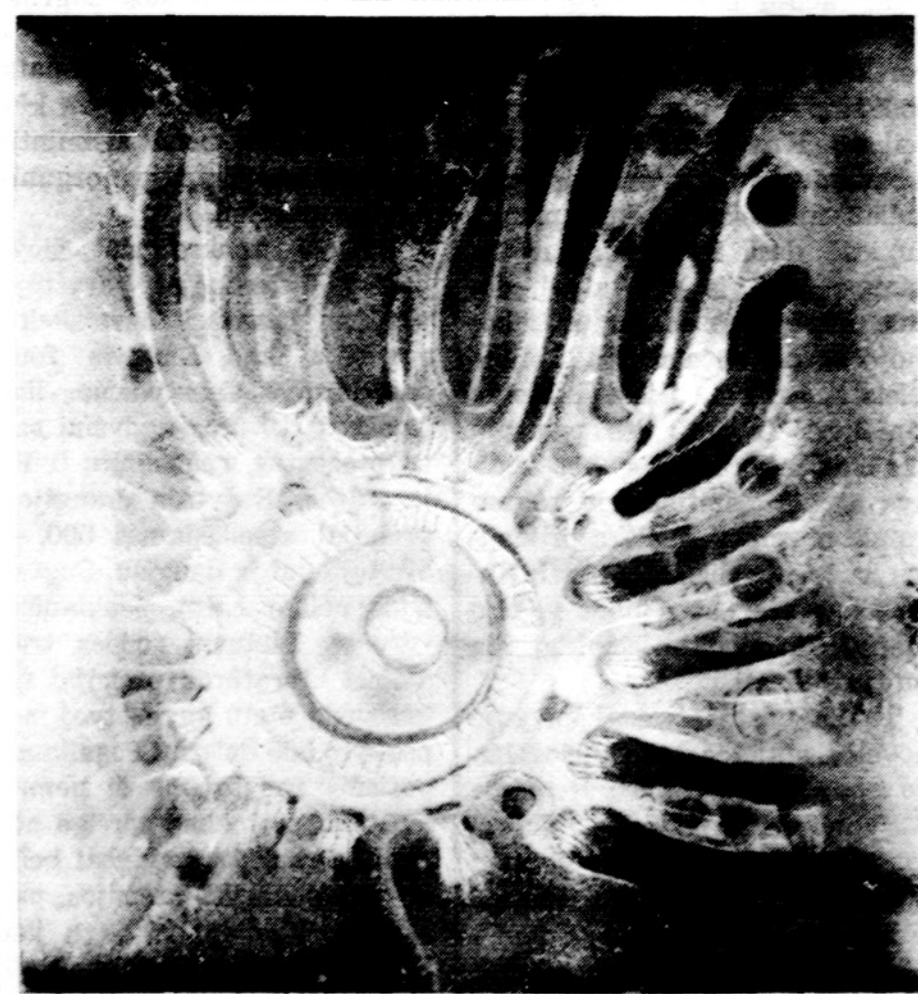
Lietuvių literatūrai šis tomas „šykštus“. Tai P. Gaučio valodizmas ir vertimas, V. Maciūno platūs straipsniai S. Valiūnas ir V. Valmikas (čia jis ateina ir su naujais klausimais), o H. Blazas parašė A. Venclovą ir Vienažindį, laimingai vieną kartą nusikratydamas nuo nesamo Vienožinskio, o R. Serapinas plačiai apžvelgė Vydūną.

Gausūs lietuvių laikraščiai, bet visi jie trumpai buvo eję ir ne per daug turėjo įtakos, išskyrus Varpą, kurį plačiai apžvelgė J. Pajaujis su J. Audėnu bei Vieniūbe Lietuvinkų, kurios reikšmę išryškino A. Mažulis, o Varpo b-vė — B. Paramskas.

Svetimųjų autorių apžvalgų tarpe reikšmingesnės P. Valery (G. Zidonytė - Vebrienė), Varonas (A. Rukša), Vegas (P. Rabikauskas, P. Gaučys; vienas iš Vegų ir Lietuvoje buvo), G. Jurga (St. Santvaras), Vergilijus (A. Rukša), Verlaine (J. Aistis), J. Verne (P. Gaučys), Menas, muzika, teatras ir šokis.

Šiam tomui derėjo nemaža lietuvių dailininkų. Tai A. Valieška (Br. Jameikienė), T. Valius (H. Nagys), V. Vankavičius (P. Reklaitis), A. Varnas (M. Sileikis), Varneliai (M. Sileikis), P. Vaskas, P. Velioniškis ir rimti P. Reklaičio varpai, vėlyvasis barokas, vėl. gotika. Iš svetimųjų įeina Velasquez, Vasari, Veronese, Verrocchio ir kt. mažesni, dažniausiai P. Reklaičio parašyti.

Muzikai ir teatrui šiam tome nešykštėta. Iz. Vasyliūnas rašo apie valtorną, vargonus (su J. Žilevičiaus papildymais) K. Ostrauskas G. Verdi (St. Santvaras valsa, J. Kardelis Valst.

Giedrė Žumbakienė Gyvenimo šaltinis (emalis) Iš parodos Šv. Ksavero galerijoje, Chicagoje

Giedrė Žumbakienė Iš parodos Šv. Ksavero galerijoje, Chicagoje Žiemos ramybė (emalis)

Lietuvos filharmonija. Varpo chorą apžvelgia, o antrąjį Varpo chorą — V. Mikūnas. J. Žilevičius parašė visos eilės mūsų dailininkų biografijas ir iš dalies jų vertinimus; tai S. Valiukienė - Nasvytytė, B. Valiūsis, A. Vagnaitis, G. Vasilaišius, Vaznelis, Vasyliūnai, o St. Santvaras apžvelgė H. Vancevičių, St. Velbasį ir G. Velicką.

Filosofija, psichologija, sociologija ir teologija

Iškilnesnių straipsnių šiais klausimais šiam tome nedaug tejtupo, nes, matyti, raidė nebūvo palanki. A. Liaugminio valia, V. Rimšelio vėlė, vėlinas, J. Vainšnoros Vėlykos, verbos ir vėlinės, A. Baltinio vertybės aptarimas priklauso prie pačių įdomiausių šio skyriaus straipsnių ir duoda ne vienam skaitytojui daug nauja šiuo metu, kai vertybės imame sujaukti, kai vertybės pradeda auka tik daiktui. K. J. Čeginskas ateina su labai svarbiu straipsniu valstybė, nagrinėja ir jos formas, taip pat ir vergiją. Į šį skyrių gal reikėtų priskirti ir L. Dargio vertę.

Įvairūs kiti straipsniai

Lietuvos geografijai priklauso labai vertingi mūsų upių straipsniai, kuriuos rūpestingai paruošė prieš mirtį prof. Stp. Kolupaila. Šiam tome dar turime jo Varduva, Veiviržas, Vėnta, Vėknė ir būrį mažesnių apie ežerus, upelius. Lietuvos gamta išskyla botanikos (J. Raukščio) valerijonas, vandens lėlija ar paukščiai (J. Kardelio), vanagai, vana bei M. Nauburo Ventės Rage.

Iš kitų įvairių mokslų ir sričių reikia paminėti D. Jasaičio ir Al. Griniaus vandenilę, o svarbiausia tai vėžio ligos aprašas. Toliau įdomūs straipsniai A. Bendoriaus vėjas, vandenys (Nukelta į 5 psl.)

EMALINĖ GIEDRĖS TAPYBA

Žvilgsnis į dail. Žumbakienės parodą Šv. Ksavero kolegijos galerijoje

BRONĖ JAMEIKIENĖ

Gera, kada mūsų meninės jėgos reikšiasi savųjų tarpe, ir smagu, kai jos reprezentuoja mus ir didesniuose platuose. Šv. Ksavero kolegija, suruošdama Giedrės Žumbakienės darbų parodą savo galerijoje, dailininkę priėmė dailininkų šeimon, kuri yra kviečiama tos galerijos parodos dalyvauti. Šv. Ksavero kolegijos meno skyrius, kurio direktorė yra sesuo Solina, yra itin aukšto lygio ir jo ruošiamoms parodomis stropiai yra parenkami dailininkai ir jų darbai. Dail. Žumbakienės parodone lankytos yra maloniai įteiktos daug nauja šiuo metu, kai vertybės imame sujaukti, kai vertybės pradeda auka tik daiktui. K. J. Čeginskas ateina su labai svarbiu straipsniu valstybė, nagrinėja ir jos formas, taip pat ir vergiją. Į šį skyrių gal reikėtų priskirti ir L. Dargio vertę.

Dailininkė Žumbakienė yra bene jauniausias mūsų dailininkų kartos atstovė, prieš keletą metų su savo darbais debiutavusi Jaunųjų dailininkų bendroje parodoje, suruoštoje Čiurlionio galerijoje. Jeigu anuomet Žumbakienė neišsiskyrė niekuo ypatingu iš savo kolegų, ir tada dar buvo sunku spręsti apie dailininkės būsimą kelią, tai šiandien išsėina ji prieš mus kaip subrendusi emalinės tapybos atstovė.

Emalė etruskams buvo jau žinoma keturioliktame šimtmetyje prieš Kristų, savo zenito pasiekusi Bizantijos imperijos žydėjimo metu, viduramžiais paplitusi ne tik po Europą, bet ir tolimuosius Rytus, ir nuo III-IV amžiaus praktikuojama Lietuvoje, labai maži lietuvių, tačiau, pažįsta, o dar mažiau mūsų dailininkų domisi šia technika. Giedrė bene bus vienintelė emalę pasirinkusi pagrindine medžiaga. Jos emaliai, tačiau, išsėina iš įprasto ornamentumo ribų, naudojamų anų dienų bažnytinėje bei kasdieninėje rakandų ar papuošalų pagaminimui. Jos emaliai prakalba į mus nauja, šių dienų tapybine kalba. Jei Mykolo Angelo freskos, viduramžių vitražai, Kašubienės keramikos yra priskiriami dailių menų grupei, tai Žumbakienės emaliai priklauso tai pačiai, ne taikomosios dailės, klasifikacijai, nes ji netaiko pasirinktosios medžiagos jokiam utilitariniam objektui, o tiksliai „tapa“ emaliu. Ir tie jos emaliai yra tapybiškesni, negu toje pačioje parodoje išstatyti keli jos aliejiniai darbai. Žumbakienės emaliai prakalba į žiūrovą subtiliais spalvų niuansais, išplaukiančiais iš gilių tapybinių tonų. Giedrė neapsiriboja vienu koloritu — ji tampa pilna spektro gama, neišleisdama pustonų nei ketvirtinių. Jos triptike „Iš vėnišios tamsumos“ (Nr. 1) gilūs rusvi, su aukso atspalviais, to-

nai suteiktų, regis, kaip ir rembrandtinę nuotaiką, tačiau abstraktinės formos su žaislais ir ultramariniais akcentais tuoju pat gražina mus šion dienon, „Raudonų šilkinių šalių (skarelų) audroje“ (Nr. 24) oranžinės ir žalsvos formos taigpi veržiasi iš aklos tamsumos. „Miršančių žarijų“ (Nr. 14) mėlyni ir žalsvi akcentai prasiskverbia pro žerintą auksinį foną, tartum kovodami tarp gyvybės ir mirties. Šis (ir dar keli) darbas yra išpildytas komplikuoju cloisonné (prancūziškas terminas, naudojamas „atsparumo“ savokai pažymėti) metodu. Šis metodas bene bus pats seniausias emalio istorijoje; jį graikų auksakaliai dar ketvirtame šimtmetyje prieš

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protėzistas
Aparatai-Protėzai, Med. bandai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDJOS TECHNIKOS LAB.
2350 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. tel. WA1brook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGJIA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą. Ofiso tel. 436-1042
Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Resid.: 3214 West 66th Place
Tel.: RĖpublic 7-7668

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2901 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6 - 8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso tel. 436-1042
Resid. tel. WA1brook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-5849, res. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4. vakar. 7-9. antr., penkt. 1-5. treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso HE 4-5738; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 2-9 val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v. Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą

Kristų naudojo gėlių ir smulkių ornamentų formoms auksine vėlele apbrėžti. Šį metodą ypatingai buvo pamėgę bizantiečiai kontūrų reljefui išgauti. Giedrė, tačiau, vietoje vielos ima varinę juostelę, kuri dar labiau išryškina linijinių laisvos formos kontūrą, o pritaikintų varinų plokščių pakelti kampai sudaro imantrią faktūrą.

Didžuma dail. Žumbakienės emalių žiūrovą nukelia į jūrų dugną, kur nebežinai, ar čia baigiasi realybė, ar prasideda pasaka. Ir jos darbų pavadinimai gana poetiški: „Rytinė migla“ (Nr. 15), „Žalių šešėlių šokis“ (Nr. 2), „Vėjų uola“ (Nr. 16), „Vėjas išlaškė lietu“ (Nr. 12),

„Pakeliui su vėju“ (Nr. 3). Ir ne tik šie „vėjų“, bet ir kitų sužetų darbai išgauna, kad ir nematomą, bet jaučiamą ketvirtąją — judesio — dimensiją.

Išėjęs iš parodos žiūrovas jaučia, kad Giedrė į nieką nepretenduoja, tačiau daug pasako, o dar daugiau žada. Nežiūrint meninių sugebėjimų ir komplikuoju emalinio kūrinių spildymo varijų, dail. Giedrės Žumbakienės darbai yra pažymėti nepalyginamai prieinamomis kainomis. Jos paroda St. Xaviers College galerijoje, W. 103rd St. & Central Park St., bus atdara iki rugsėjo 26 d. ir lankoma kasdien nuo 1-mos iki 9-tos val. vak.

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAJŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 12-2 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2636 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. p. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 10-12 v. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 12-4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIŠLIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienius Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KEDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakarė. Trečiad. 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 antrad., penkt. 1-4
Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: Pullman 5-6766
Namų: BEvely 8-3946
Priem. val.: kasdien 6-8 v. v. Šešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7500; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
Tik pirmadieniais ir ketvirtadieniais VAL. nuo 2 iki 7 val. vak. Aptarnauja tik senuosius pacientus Naujų nepriima

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPECIALYBĖ: ORTHOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REPUBLIC 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūsės ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Nanjas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rez. tel. WA 5-3999
Valandos: 10-12 v. p. ir 6-8 v. vak. Šešt. 10-12 v. ryte.
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2-5 p. p. ketv. kasdien. Sekmdieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 923-8296.
RCS, tel. WA 5-3999
Valandos: 10-12 v. p. ir 6-8 v. vak. Šešt. 10-12 v. ryte.
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2-5 p. p. ketv. kasdien. Sekmdieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. p. p. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Šeštadieniais ir trečiadieniais uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val.: kasdien: 6-8 Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

Argi rašytojai neverti penkių šimtų?

(Atkelta iš 1 psl.)

mas didžiosios premijos testinumą ir tradiciją, Lietuvių fondas pastatyti tašką čia visokiems netikrumams, perimtų iš pačių rašytojų nepatogų premijai pinigų ieškojimą, o drauge apsaugotų draugijos valdybą nuo apsilėdimo nuodėmės.

K. Brl.

Auksinė pasaka virsta ekrano tikrove

Dirvą naują Dievas duoda.
Teneleka ji dirvėnu.

Adomas Jakštas

Nors jau prieš kelis metus spaudoje buvo žinių apie lietuviško vaidybinio filmo projektus, tačiau tokių planų įgyvendinimas daugelį rodė mažai įtikėtina galimybė. Dėl filmo gamybos kaštai bematant išskildavo prieš kiekvieno drašesnio svajotojo akis, tarsi mūro siena, apmašindami jo optimizmą, nekaltant apie kitus, nemažiau bauginančius nežinomuosius labai sudėtingame filmo mechanizme, nekaltant apie meninių ir techninių problemų sunkiai apreišiamą grandinę.

Išsiviskose sąlygose

Vienok laikas lietuviško filmo gimimui buvo pribrendęs. Nepavydėtose išsiviskose sąlygose dramos teatras žvalgėsi į šalis, ieškodamas talkininko, kurio lūpomis galėtų ir pats prabilti nauja kalba — daug plačiau ir įspūdingiau, idant lietuvis aktorius nebūtų pasmerktas vieno ar dviejų spektaklių trumpai gyvybei ir kelių šimtų žiūrovų vienkartinė auditorijai, idant po dvidešimties metų beatodairių pastangų jam būtų suteikta naujos vilties ir tikėjimo savo darbo prasmingumu.

Jeigu laisvame krašte filmas būtų geidžiamybė, tai išsiviskoje jis tapo būtinybe. Atėjo laikas, kai nauja komunikacijos priemonė pasidarė degantis išsivijos interesas. Vaidybinis, kultūrinis ar dokumentinis — visose srityse filmas teikia begales pažadų, įsijungdamas į lietuviškos darbo gretas kaip labai efektyvus talkininkas.

Vaiduoklės, koks patrauklus mokytojas filmas galėtų būti lituanistinėje mokykloje, sakysime, net ir trumpa dainės iliustracija: „Plaukė žaselė per ežerėlį“... Koks iškalingas pasakotojas filmas taptų jaunimui istoriniu fragmentu, kokią vertingą lobį ateiviai išsaugotų, kas metai sistemingai pateikdamas kultūrinį ir visuomeninį įvykių apžvalgą. Ir kokių laukiamų ryšinių filmas taptų pasaulio lietuvių terpe, neaplenkdamas tolimiausių kampų. Ar nesuplūdėtų mums visiems linksmas širdis, ar nebūtų svetimasis kraštas jaukesnis, šiltesnis, aiškiai juntant lietuviško gyvenimo pulsą?

Didesniuose išsiviskose susibūmusiose gal ne taip aštrus sąvokų pasiūlymas. Tačiau, kaip labai to ryšio ieškoma tolimuosiuose pasviečiuose, gali paliudyti, kad ir toks faktas: vos pasklidus žinia apie filmo planus, Argentinos lietuviai pareiškė norą įsi-

„Aukso žąsies“ filmo premjerai artėjant

K. IESMANTAS

37t. vieną „Aukso žąsies“ kopiją Pietų Amerikai. Netrukus atsiskaukė ir Australija...

Ir pasaka virsta tikrove...

Pirmas vaidybinis filmas lietuvių kalba išsiviskoje — yra pasaka. Didele dalimi dėl to, kad paviliotų ir save visą lietuvišką šeimą, įskaitant ir pačius jauniausius jos narius. Suargusieji ras „Aukso žąsies“ filme ir

ankumo, tais laikais dar utopiskai atrodančiam žygiui Didžulė patepa pavirto filmo studija, su grimo, perukų ir rekvizito kambariais, rūbinė tapo kostiumine, virtuvė, su šaldytuvu, s. krosnimis ir visais indais, suteikė galimybes įtaisyti aktorų valgyklą (verdant ir kepant vienam š filmo calyvių). Tokiu būdu darbas galėjo tęstis nuo ankstyvo ryto iki vėlos nakties.

Birutė Pūkelevičiūtė, premijuotosios „Aukso žąsies“ autorė ir filmo režisierė.

kitų aspektų, mažiesiems linksmi filmo nutikimai pasaka ir pasiliks. Tačiau tai bus pasaka, pasekta lietuvių kalba.

„Aukso žąsies“ trunka dvi valandas. Filmas spalvotas, gausiai perpintas jam specialiai sukurta muzika.

Darbo eiga pasekant

Filmo pasirodymo išvakarėse tektų bent tris mėnesius jo gimimo metrikus.

Pirmieji planai, samatos, skripto ruošia ir susirašinėjimai pradėti 1963 metų sausio mėnesį. „Aukso žąsies“ filmas suskubtas tu pačių metų vasarą Montrealyje, Aušros Vartų parapijos salėje. Parapijos klebonas T. K. Peckys, SJ, parodė daug prie-

Sis momentas išskirtinai pažymėtas, nes be pirmos realios pagalbos filmavimas nebūtų gavęs net prasidėti.

Paskirtą dieną ir valandą iš įvairių Šaurės Amerikos miestų suplaukė filmo dalyviai, suderinę savo atostogas pagal ilgai vestą susirašinėjimą.

Nors aktoriams teko dirbti po 18–19 valandų į dieną, tačiau tatau buvo bene pirmas atvejis š apus vandenyno, kai scenos menininkas galėjo atsidėti grynai aktoriskam darbui, palikęs visus kasdienybės rūpesčius už durų.

Filmavimo darbai buvo tęsiami tu pat metų žiemą Montrealyje, vėliau New Havene, Chicagoje ir Los Angeles.

Filmo redagavimas užtruko iki 1964 metų pavasario. Tąsų prieš akis iškilo nauja problema — garsas. Norint pakelti jo kokybę, nutarta dar sykį visiems aktoriams susirinkti, vėl paan-jojant savo vasaros atostogas. Šį kartą suvažiuota į New Haveną, kur Pauliaus Jasiukonio ūpešiu buvo gautos labai patankios sąlygos Yale universitetinio rekordavimo studijoje garso tobulinimo darbams atlikti.

Aktoriams išsiskirsčius, pradėjo ilgas ir sunkus sinchronizacijos darbas, kuris buvo baigtas 1965 metų pavasarį Los Angeles, Spectra Sound studijoje. Tuo pat metu Montrealyje buvo komponuojama muzika. o Chicagoje garsų efektų įdosta. Paskutiniai darbai atliekami Los Angeles laboratorijose. Filmą premjera numatyta gruodžio 4 ir 5 Chicagoje.

Iliustracija, apsisotant prie detalės

Tokia būtų labai suglausta informacija „Aukso žąsies“ pasirodymo parastėje. Detaliau išsakyta istorija būtų daug sudėtingesnė ir — dramatiškesnė. Tačiau nueto kelio vargus mišči ir „Draugo“ skaitytojų širdis graudinti nėra šio rašinio metas.

Mažai iliustracijai sustosime tikrai prie vienos, palyginti, labai smulkios detalės. Pasekė, kaip problema buvo sprendžiama, suprasime, kiek pastangų pareikalavo visas filmo darbas.

Reikėlas liečia ponios Teodoros peruką, kuris, kaip ir kitų filmo veikėjų plaukai, turi būti pasakiškai spalvotas. Šio epizodo veikėjai miestais pasiskirstę taip: aktorė gyvena Hamiltone, režisierius ir dekoratorius Montrealyje, kostiumų kūrėjas Chicagoje, o perukų meisteris Rochesterijoje. Taigi, pirmiausia Montrealyje, pagal dekoracijų eskizus, aptariamas visų personažų apdaro koloritas. Sudedamas spalvų ratas, kuriame poniai Teodorai atitenka aukso geltonumo dėmė. Kadangi faktūrai rūšys nevienodai atliepia šviesai, iš krautuvėse surinktų medžiagų skiauciu padaroma spalvota nuotrauka ir apsisotama ties brokatu. Tąsų pasirinkti skiautė keliauja laišku į Chicago, kur rūbai ne tik projektuojami, bet ir siuvami, patariant naudotis panašia spalva ir medžiaga. Čionai, piešiant kostiumo eskizą, drauge sprendžiamas peruko stilius ir spalva. Nutariama, kad poniai Teodorai derės skausaus geltonumo plaukai ir žalsvas galvos papuošalas, perpintas perlų virtinėm.

Seka laiškas iš Chicago į Montreali: Teodoros rūbo pro-

jektas ir detalus peruko eskizas, drauge siūlant plaukų spalvą. Geltonom, stambiom kasom papuošta galva — visiems priimtina. Dabar peruko eskizas iš Montrealio siunčiamas į Rochesterį, prašant Teodorai suteikti kaip galint skaitesni, švytinti plaukų atspalvį.

Rochesteryje prasideda plaukų dažymo alchemija: įvairaus geltonumo kuokštų pavyzdžiai siunčiami į Montreali, siūlant pasirinkti. Pagaliau spalva rasta: tinkamiausias plaukų kuokštas skrenda atgal į Rochesterį, Chicago — žinia, kad kostiumas ir perukas visais atžvilgiais priimtinas, o į Hamiltoną — prašymas galvos išmatavimų. Tada lieka tik tai Hamiltono ir Rochesterio tarpusavio susirašinėjimas...

Aktorių ir talkininkų šeimyna

Tokiais ir panašiais būdais filmo dalyviams tenka bendradarbiauti trejeta metų, rįsant pačius sudėtingiausius ir esmingiausius klausimus. Žmonės skiria nuotoliai tarsi išnyksta, ir nūnai šio sutelktinio žygio darbininkai, nors ir plačiai po kontinentą išsibarstę, jaučia stiprius tarpusavio ryšius, tarsi ilgą margų pergyvenimų eilę juos būtų sujungusi į labai tamprų vienietį. Atvejis, žinia, buvo vienkartinis ir, nors ateityje daug puikių lietuviškų filmų būtų sukama, pirmojo išsivijos filmo bendrininkams pirmieji pergyvenimai šioje naujoje žemėje bus ilgam nepamirštami.

Juoba, kad bendradarbiavimas per visą laiką buvo darnus ir nuotaika retai bičiuliška. Šiais laikais madingas „demitifikacijos“ žodis. Tad gal derėtų nupešti seną mitą ir nuo lietuvių dramos aktoriaus paveikslą: jis esąs nesugyvenamas, pilnas ambicijų, nemokąs drausmingai dirbti, žodžiu, — visuomenei nieko doro nepajėgiąs suteikti individas.

Jeigu jis būtų iš tiesų toks buvęs, kaipgi suderintumėm jo besąlygišką atsidavimą filmo darbui — tolimas keliones, atiduotas dvejų metų atostogas, pasigerėtina kolegiskumą ir puikią darbo discipliną...

Drauge tenka pasidžiaugti, kad „Aukso žąsies“ filme teks regėti įvairaus amžiaus ir patyrimo aktorius: nuo vyriausiųjų per viduriniusius — iki pačių jauniausių scenos mylėtojų. Tolygiu entuziazmu į filmo darbą įsijungė ir kitų specifinių šakų talkininkai — gausiai užgriuvusių meninių ir techninių problemų spresti. Tad šioje rašinio vietoje derėtų suminėti bent svarbesnius „Aukso žąsies“ kūrėjus:

Tekstas ir režisūra: Birutė Pūkelevičiūtė (Montrealis - Chicago), garsas ir sinchronizacija: Paulius Jasiukonis (New Havenas - Los Angeles), dekoracijos: Romas Bukauskas (Montrealis), kostiumai: Kazys Veselka (Chicago), muzika: Zigmas Lapinas (Montrealis), grimas ir perukai: Stasys Ilgūnas (Rochesteris), choreografija: Aldona Valeišaitė (Chicago).

Aktoriai: Stasys Pilka, Zita Kėvalaitytė, Leonas Barauskas, Algimantas Dikinis ir Kazys Veselka (Chicago), Kazys Vasičiauskas ir Viltis Vaičiūnaitė (New Yorkas), Elena Dauguvietytė (Hamiltonas), Algimantas Žemaitaitis (Los Angeles), Vytautas Sabalys, Vincas Skais giris, Ričardas Simaniūškis, Rūta Barteškaitė ir Dalia Sibitytė (Montrealis).

Šalia to — dar didelis jaunuomenės būrys platesnės apimties scenoms, instrumentalistai, dainininkai ir techninė talka: siuvėjai, staliai, elektrikai... Visas filmo darbininkų igula nejučiomis išauga iki 78 asmenų rato. Jų plačiai filmui parodytu interesu neabejotinai reikia pasidžiaugti.

O kaip su pinigais? Skaitytojui, tur būt, savaime iškilis klausimas: kiek „Aukso žąsies“ filmas kaštavo? (Nukeita į 5 psl.)

Akimirkos iš lietuviškojo, spalvoto ir garsinio „Aukso žąsies“ filmo

Leopold Sedar Senghor

NOKTURNAS

Tu ilgai, ilgai laikai rąkom suėms savo kario juodą veidą, Lyg kad ji jau būtų nušvietusi kokia nelemta prietema. Nuo kalvos aš mačiau saulę besileidžiant į tavo akių įlanką. Kada vėl aš pamatysiu savo šalį, tyrą tavo veido horizontą? Kada vėl aš atsisiūsiu už tavo tamsaus skobnio? Aš matysiu kitas padangas ir kitas akis, Aš gersiu iš kitų lūpų šaltinių, galvingsnių už citrinas, Aš miegosiu kitose pastogėse, saugiose nuo viesulių, Tačiau kiekvienais metais, kai Pavasario romas degins atmintį, Aš galėsiuos gimtosios šalies ir tavo akių lietaus ant savanų troškulio. Aš tave lydėjau ligi klėčių kaimo, prie Nakties vartų, Ir aš stovėjau bežadis tavo šypsenos auksinės mįslės akivaizdoje. Staigus šėšelis, dieviškas įgeidis, apniaukė tavo veidą, Iš kalno viršūnės, šviesos prieglaudos, aš pamaciau užgesant tavo dangalo švytėjimą, Ir tavo galvos puosmenos, nelyginant saulę, panėrė į ryžny tamsą. Kai mane kamavo nerimas, prosenolinė baimė, išdavikiškesni už panterą, — Dvasia negali jų nustumti už dienos horizontų. Argi tai naktis ant visados, išvykimas be pasimatymo? Aš verksiu tamsybėje, motiniškos Žemės olose, Aš miegosiu savo asarų tyloje, Ligi mano kaktą nušvies pieniška tavo lūpų aušra. Ak, šitie nemigo keliai, šitie vidudienio keliai ir tie ilgieji naktiniai keliai! Jau nuo seniai civilizucias, aš vis dar nenumaldžiau baltojo Dievo miego.

Aš gerai kalbu jo kalba, tačiau tokia barbariška mano tarsena!

Sutemos juodos, o kelių skorpionai šviečia nakties smėlio šviesa.

Sustingimo debesys slegia mano krūtinę, kur veisiasi piktžolės ir balų paukščiai.

Ir štai šiandieną mane aplankė mano brolis Vėjelis, Tą valandą, kai keisti paukščiai, seni protėvių pasuntiniai, apdainuoja vakaro švelnį.

Tavo veido prisiminimas, ištisias ant mano gerklės, kaip Taganto karšta palapinė,

Skliautas, supas tavo plaukų mėlyną mišką.

Tavo šypsenys, tarytum Paukščių Takas, perskrodžia manąjį dangų.

Ir aukso bitės, ant tavo tamsių skruostų kaip žvaigždės žvimbia.

Ir Pietų Kryžius žėri ant tavo smakro.

Ir Grįžulo Ratai švyti tavo kaktos dešinėje.

Aš riksmu reiškiu savo džiaugsmą, kuris užplūdo mano širdį, labiau nei Nigieris lūčių metu.

Aš jį rėksiu atogrąžų žvėrimis — Nanio! (Klausyk!) ant paplūdimio patiesalo — Nanio!

Ir ilgai aš išsisiūsiu žydriai juodoje ramybėje, Ilgai aš miegosiu deimantinėje ramybėje,

Ligi Aušros Angelas mane sugrąžins į tavo šviesą, Į tavo, o Civilizacija, smurtinę ir žiaurią tikrovę!

Vertė P. Gaučys.

L. S. Senghor, prancūzų kalba rašęs Senegalijos prezidentas, pernai laimėjo didžiąją Europos poezijos premiją už rinkinį „Nocturnes“.

Prieš Senegalijai tampa nepriklausoma valstybe, Senghoras buvo pirmas afriktietis, buvęs prancūzų profesorium ir dėstęs jų aukštosiame mokyklose. L. S. poezijoje atsispindi prancūzų ir afrikičių kultūros. Jai būdingas aštrus jausmas ir intensyvus emocingumas. „Draugo skaitytojams pateikiame L. S. eilėraštį iš premijuoto rinkinio „Nocturnes“.

E. G.

GINČUI DEL ČIURLIONIO NESIBAIGIANT

90 metų gimimo sukakties paraštėje

J. DAINAUSKAS, Chicago, Ill.

Lygiai prieš 90 metų, 1975 m. rugsėjo 22 d. Varėnoje, Dzūkijoje, gimė M. K. Čiurlionis (mirus 1911. IV. 10 d.), nepaprastų gabumų mūsų menininkas, pasireiškęs lygiai stipriai muzikoje ir tapyboje. Jau 54 metai praėjo nuo M. K. Čiurlionio mirties, bet mus ir dabar vis žavi ir jaudina jo muzikos kūriniai, nors gal dar labiau mus traukia jo didelis dailės palikimas, originalus, prieštaringas, turtinas žodžiais sunkiai nusakomo savaimingumo, spalvingumo ir grožio.

M. K. Čiurlionis, kaip menininkas, neabejotinai buvo praeigės savo laikų, tad ir jo kūriniių supratimas bei įvertinimas vis įvairuoja, plečiasi, precizuojasi. Dėl jo dailės kūrinių krypties ir prasmės vis dar vyksta seni ginčai, prasidėję dar dailininkui gyvam esant, dabar įterpiant ir visai naujus aspektus. Jo vardas, kaip tapytojo, pakartotinai vis dažniau iškyla tarptautiniuose meno reikišnių nagrinėjimuose bei ginčuose. Su tuo rišasi ir čia nupaskotos Paryžiuje gyvenančio abstraktisto dailininko H. Berlevi piktos rašiny.

"Tschurlianis" pavardė mūsų dailininką M. K. Čiurlionį savo rašinyje vadina kažkoks H. Berlevi, sakydamas, jog pažinojęs Čiurlionį, nes su juo vienu metu lankęs K. Stabrovskio meno mokyklą Varšuvoje. Tas Berlevi rašiny paskelbtas 1964 m. gruodžio mėnesį Paryžiuje išleistame žurnalo "XX-me siecle" 24-me numeryje. "XX-me siecle" (Dvidešimtas amžius), meno kritikos žurnalas, išleidamas 1—2 kartus į metus, jau keliasdešimt metų pagrindiniai nagrinėja aktualias viso pasaulio meno problemas, kryptis.

Visumoje minėtas Berlevi rašiny yra piktas, persunktas išdidžia panika ir kartėliu, užgaunantis M. K. Čiurlionį ir kaip dailininką ir kaip žmogų. Straipsnis pradėdamas puolimu teigimo (jau įsipilietinusio daugelyje veikalų apie abstraktinį meną — kas pripažįstama ir H. B.), kad, esą, M. K. Čiurlionio vardas nepamatuotai išsimašas su abstraktinio meno pradžia. Čia Berlevi stebėdamasis pripažįsta, jog esančios net kelios monografijos apie Čiurlionio tapybą, nors, Berlevi nuomone, Čiurlionis buvęs tik dilektantas. Toliau Berlevi rašo: "Plauko į keturias dalis skaldytojai, manydami darą atradimą, kelia tą dailininką, prieš 53 metus mirusį išprotėjus, siekdami įrodyti, kad tik jis vienas esąs abstraktinės tapybos išradėjas, gi tam teigimui paremti jie nurodo į Čiurlionio 1906 bei 1907 metų kūrinius. Tuo pasiremdami, jie tiki, kad galės sugriauti neabejotinai įrodytus faktus, jog abstrakčioje tapyboje pirmumas neginčytinai priklauso V. Kandinskui ir kitiems dailininkams".

Be kita ko, Berlevi, tikriausiai niekada nematęs Lietuvos, nušneka, kad M. K. Čiurlionis, "kaip ir visi jo laikotarpio lietuviai, save laikė lenku ir kalbėjo lenkiškai su lengvu rusišku akcentu". Tuo tarpu M. K. Čiurlionis (nuo 1904 m.) vadovavo Varšuvos lietuvių savivalpos draugijos chorui, pabrėžtinai lietuviškam chorui. Rašydamas apie savo muzikos ir tapybos kūrinius, Čiurlionis nuolat pabrėžia savo pastangas atvaizduoti juose lietuviškumą. Jis nuolat rūpinosi lietuvių vardo, lietuviško meno iškilimu. Tad, ne tik apie lietuvių "lenkiškumą", bet ir apie M. K. Čiurlionio

nio "laikymą savęs lenku" tėra Berlevi išsigalvojimai. Iš tokių "informacijų" kyšo lenkų retkarčiais reikšti bandymai pasisavinti M. K. Čiurlionį, gi nevykstant kaip norima, nušneka ma niekinimo ir žmeizto kryptimi.

Būdingai skamba pats M. K. Č. pavardės išskaidymas, daromas žmogaus, pabrėžiančio, jog jis gerai pažinojęs Čiurlionį. 1962 m. New Yorke išleistoje Camilla Gray knygoje "The Great Experiment Russian Art 1863—1922", kalbant apie dailininką V. Kandinskį ir nurodant, kad anas esąs "dviasiskait artimas kompozitoriui — tapytojui Čiurlionui", pastarojo pavardę ir vardas (ir tekste ir po "Andante iš Zvaigždžių Sonatos" paveiklo reprodukcija ir to paveiklo metrikroje) parašys-

Čiurlionio muziejaus iškaba Druskininkuose. Graždanka, kaip ir caro laikais, viešose vietose pavergtame krašte yra privaloma.

ti taisyklingai, lietuviškoje transkripcijoje, gi trumpa žinutė apie M. K. Čiurlionį bei jo darbų parodas ir jų įvertinimus yra labai objektyvi, nors tos knygos autorė, atrodo, su M. K. Čiurlionio kūryba susidūrė tik neseniai ir nėra mačiusi daugelio jo darbų, o vis dėlto pažinusi jo kūrybos visumą.

Toliau Berlevi rašo: "Būdinga, jog pirmas abstraktinis kūrinys, viena akvarelė, kurią sukūrė Čiurlionis, esanti 1910 metų. Tai gi tie atradėjai, priešingai visiems faktams, čia sega Čiurlionio, to vidutinio ir visų pamiršto dailininko vardą. Savo mitų rankiojimo manijoje jie nedvejoja skelbti visiems, kad ne Kandinskis, ne Kupka, ne Delaunay, ne Larionov, o tas nežinomas 1900 metų dailininkas sukūręs tą (abstraktinį) meną. Toji grubi istorinė falsifikacija, nelaimė, radusi šiek tiek pripažinimo visuomenėje ir net moderniojo meno įžymybių tarpe. Užtat, man atrodo, yra verta kiek nušviesti Čiurlionio klausimą, iškeliant viešumon mano vaikystės prisiminimus, vėl nesuprantama, kodėl Berle-

M. K. Čiurlionio gimtasis namas Druskininkuose

tiesiogiai liečiančius aną dailininką".

Sunku nustatyti priežastis, kodėl Berlevi čia ne tik niekina ir šmeižia Čiurlionį, bet ir grubiai prasilenkia su tiesa (ar tik nepavydėjo jis anais laikais Čiurlionui, kaip Salieri Mozartui?). M. K. Čiurlionis savo paveikslus sukūrė 1904—1909 m. laikotarpiu, tad kalba apie "1910 m. sukurta akvarelė" esanti nieku nepamatuota, nes tada M. K. Čiurlionis jau sunkiai sirgo. Kandinskio pirmieji abstraktūs kūriniai pasirodė 1911 m., gi M. K. Čiurlionio darbai, artimi tai tapybos krypti, žinomi jau 1904 m. Ne kiek nevelnesni yra ir Čiurlionio "Ziemos" ciklo paveiksai, kur ledinės žvakės ir fantastiškos gėlės perauga į grynai abstraktias formas. Kitas klausimas, tai paties kūrėjo tų savo darbų interpretacija, fantastinių elementų pagalba reiškimas savo filosofijos.

Išsoneveikęs M. K. Čiurlionį kaip dailininką ir kitų dailininkų pastangas atiduoti jam išskirtinę vietą meno istorijoje, toliau Berlevi pasakoja, kaip jis, dešimties metų amžiaus, prof. K. Stabrovskio (sulenkęs lietuvių tapytojas, nuo 1904 m. Varšuvos Dailės mokyklos direktorius) raginamas, įstojes 1904 m. į tą meno mokyklą ir joje mokėsi iki 1909 m. Berlevi rašo, kad 1904 m. į tą mokyklą, nešinas dideliu piešinių apłanku, atėjęs kokių trisdešimties metų žmogus (su atsikišusiais žandikauliais, šviesių ilgų plaukų, žydrų akių, su mažais ūseliais). Tai ir buvęs Čiurlionis. Kai jis atidarė savo atneštą papkę, "mes pamatėme simbolių ir alegorinių pastelių rinkinį, su vis labiau nepaprastais piešiniais, kuriuose pynėsi žaltiniai, piramidės ir fantastiški gamtovaizdžiai. Akademijoje tie paveikslai sukėlė sensaciją. Labiausiai jais žavėjosi Stabrovskis, pats kilme, kaip ir Čiurlionis, lietuvis, taigi linkęs į simbolizmą. Visi tie kūriniai, ypač tikrosios tapybos požiūriu, buvo vien tik mėgėjų darbai. Autodidaktas Čiurlionis, muzikas iš profesijos, tapybą buvo padaręs savo Ingreso (XIX a. prancūzų tapytojas, pasižymėjęs piešinio tikslumu) smuku... tapybos priemonėmis reiškęs muzikines temas". Ir vėl nesuprantama, kodėl Berle-

žišta, kad tos mokyklos visi profesorai menininkai — akademikai iš karto buvo sužavėti M. K. Čiurlionio kūrybos originalumu, "užmiršdami tų fantastinių vizijų akivaizdoje visus jiems meno akademijų įkaltus kriterijus". Tą savo pripažinimą jis tačiau bando silpninti teigimu, kad, girdi, M. K. Čiurlionio tapyba buvo lietuviška, kiek ji rėsi su mūsų pasakų pasauliu, Berlevi nieko neužsimena.

Pabaigoje, jau kiek šaltesniu tonu, Berlevi dar įrodinėja, kad, jo manymu, M. K. Čiurlionio priskyrimas prie abstraktistų esąs nesąmonė. Čiurlionio paveiksluose, anot Berlevi, visų pirma dominuoja sapnų pasaulis, kuriame vaizdai išreiškiami simboliais, paimtais iš realaus pasaulio (piramidės, žaltiniai, žmonių figūros, debesys, zvaigždės ir t.t.). Berlevi manymu, yra svarbiausia, kad Čiurlionio kūriniai nėra "sau vaizdai", nes

jie kiekvienas turi literatūrinį savo turinį, grynai simbolinės formos, kurio prasmė žiūrovui lieka nepagaunama. Gi, visų pirma, M. K. Čiurlionio įkvėpimo šaltiniai buvo muzikinio pobūdžio, o ne vizualinio ar plastikinio. Berlevi manymu, neabejotinai, kad M. K. Čiurlionis praturtino savo darbais pasaulinės kūrybos sritį, todėl jis labiau priklauso surrealizmui, o ne abstraktui.

BANGA
TV - Radio - Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. - 434-0421
P. Rudėnas — K. Šimulis

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Tel.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS
ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmadienį ir ketvirtį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998
REMKIT TUOS BIZNIERIUS, kurie SKELBIAŠI "DRAUGE".

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią
lietuvių virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje
kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš
\$50,000,000.00

KURIOJE JŪSŲ, KAI TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir neša Jums papildomas pajamas.

• **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kurio laiku, pagal Jūsų taupymo planą reikalavimus.

• **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartus į metus pridėdamas prie Jūsų sąskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.

• **PARANKI** — vieta patogiai ir seniai įvestas taupymo pastu skyrus leidžia dar daugiau sutaupyti.

• **SAUGI** — nes visos santaupos iki \$10,000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.

KAI NAMŲ PIRKĖJAS Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruoštą biudžetą.

• **NAMŲ GREITAI ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.

• **ĮSIGYSITE JĮ LENGVIAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuosimčius ir kitus mokesčius.

• **ĮSIGYSITE JĮ BE RĖPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugija mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Seimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti pastu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TREČIADIENĮ visą dieną uždara.

KETVIRTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
ŠEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

DAR 48 BUICK'AI LIKĘ
DIDŽIAUSIAS BARGENAS

SPECIAL DELUXE 4-DR SEDAN

Šis 4 durų Special kainuoja tik **\$2,368**

Turi radio, šildytuvą, Power steering, automat.

Tokio bargeno dar nėra buvę. Pamatykite asmeniškai DAN KURAITĮ. Jisai dežuruos savo įstaigoje kol išparduos likusius 48 Buick'us.

"Buick'as Lietuviškas Automobilis"

MILDA BUICK, INC.

Tel. — Lafayette 3-2022

907 West 35th Street, Chicago, Illinois, 60609

Alice Stephens vasarinio semestro studentų recitalis

J. ZILEVICIUS

Kai Alice Stephens buvo pakviesta dainuoti mokytoja į "Chicago Conservatory College", nuo tada ji jau eilę metų tęsia ir vasarinius semestrus dainavimo besimokinančioms studentėms. Tokiais vasariniais semestrais naudojasi dešimtys jaunų mergaičių, vos baigusios vidurinę mokyklą. Šį semestrą lankytojų buvo tarp 14—20 m. ir lankytojų skaičius kasmet auga. Iki šios vasaros tebedavo tik vienas baigiamasis recitalis, šiais metais praeitą dviejų.

Pirmąjame recitalyje įvykusiame rugpjūčio 25 d. "Chicago Conservatory College" patalpose, dalyvavo, pavieniui sudainuodamos solo, arti 20 mergaičių, taip pat duetas, trio, kvartetuose, mažajame 12 mergaičių ansamblyje ir didžajame 34 dainininkių ansamblyje.

Lyg kokią panoramą prieš klausytojus praslinko per šias savaites pasiektos pažangos rezultatai, pradedant tomis, kurios pirmą kartą koncertinėje aprangoje ir scenoje dainavo Nelsono vardo salėje, baigiant gerai pažengusiomis dainininkėmis, kurios dainavo operinius sudėtingus ir sunkius dalykus, suklebėjusios klausytojus nemažai dėmesio. Buvo dainuota net šešiomis kalbomis: lietuviškai, angliskai, vokiskai, lenkiškai italiskai ir prancūziskai.

Su užuojauta teko stebėti pirmą kartą pasirodžiančias, kada nuo nervinimosi diafragma atsisakydavo reikiamai veikti, neduodama pakankamai ir laisvai oro pilnam garsui, ir kaip keista, kai ta pati dainininkė čia pat įsijungdavo ir duetą ar kitą ansamblį, balsas su skambėdavo nebeįprastai — atsirasdavo drąsa, diafragma išsilaivindavo iš įtampos.

Pirmą kartą scenoje pasirodantys kai kada net ir prityrusieji pagal įvairias muzikos specialybes turi įvairių "bėdų": dainininkai su diafragma, stygininkai su prakaituojančiais pirštais, kur nuo sudėkimo stygos keičia intonaciją, pianistai prakaituotais pirštais negali gerai susidoroti su klaviatūra, pučiamieji nepajėgia sustyriusį lūpų atlaivinti ir t. p.

Pasirodžiusių tarpe tikrųjų studentų buvo vos kelios, kitos visos laisvos klausytojos, kurių tarpe didelis tautybių mišinys, nors vyrauja lietuvaitės ir lenkaitės, todėl šiame semestre buvo bandytas pirmą kartą sudaryti tautinis ansamblis. Kadangi lenkaitė buvo keikiolika, tad iš 12 lankytojų buvo sudarytas mažasis ansamblis, kuris lenkų kalba padainavo dvi lenkų kompozitorių parašytas laudies dainas ir trečią anglišką F. Chopino. Kadangi lenkų buvo apsciai ir publikoje, ansamblis buvo gana širdingai sutiktas, jis skambėjo labai darniai, vadovaujamas pačios Alice Stephens.

Antroje dalyje buvo atliekami gana sunkūs kūriniai — operų arijos ar romansai jau gerokai pažengusių studentėjų, galinčių reikšmingai koncertuose ar radijo valandose. Taip pat buvo įdomu klausytojams, kai koraletūriniai sopranai rodė savo balsinę techniką ir "akrobatiką". Tai buvo jau ne paprastos dainelės dainavimas, o artėjimas prie profesinio veikalo atlikimo. Taipgi buvo įdomu paisyti, kaip koraletūriniai (vok. vi. — koraletūriniai) buvo geras, kitas dainininkis ir t. t. Programa buvo baigta 34 mergaičių ansambliu, atliekančiu du kūrinus. Alice Stephens pasirodė esanti didelė specialistė ne vien solistinėm balsų parengime, bet ir ansamblių paruošime. Per tas kelias savaites paruošė taip darniai skambantį ansamblį iš nepritrusių, vos pradedančių dainuoti reikia didelio gabumo, prityrimo atmintinai keturias balsais atlikti sudėtingus kūrinius. Gaila, kad šis ansamblis, vos gimęs, po programos "mirė", o jis daug kur būtų naudingas parodyti. Buvo įdomūs ir trio, duetai, ypač kvartetai.

Alice Stephens vasarinis kursas lengvai priimanamas lankytojoms su mažu pasirušimu ar net ir be jo.

Čia jos gauna progos susipažinti su balso lavinimu, su solo dainavimu ansambliuose, o taip pat su muzikine solinė literatūra, muz. teorija. Tai didelis kultūrinis auklėjimas, nes išmokytiuosius solinius dalykus klausytoja gali šeimai ar parengimuose ir aplamai — salėje įvairiomis progomis padainuoti.

Antrasis recitalis įvyko rugpjūčio mėn. 27 d. toje pačioje vietoje su nauju sąstatu, kartojo tik abu ansambliai, kvartetai, trio bei duetai. Solistų būrys šį vakarą buvo daug stipresnis ir programa visai nauja. Pasirodė vienas puikus kontralto balsas.

Abiejuose vakaruose klausytojų buvo pilna salė. Visi širdingai Alice Stephens sveikino, dėkodami už jos ilgų metų pasišventimą, lavinant didelį skaičių jaunimo.

Baigiant tenka padaryti pastabą akomponavimo reikalu. Chicago garsio girdėjau keturis tokius vasarinį semestrų baigiamuosius recitalius. Visą laiką fortepijonu juos palydė ta pati, gabi pianistė. Tik visą laiką ji turi paprotį savo skambinimu užgožti solistę, ypač žemutiniuose registruose. Dažnai visą atliekamą kūrinių pritarėja taip stipriai skambina, jog atrodo, kad ji yra solistė, o ne dainininkė. Gaila dainininkės, idėjusios daug darbo, bet dingstančios akomponuotojos fortepijono akorduose. Tai kenkia solistei, net ir pačiai akomponuotojai. Ji pamiršta, jog

A. Landsbergio komedijos "Meilės mokykla" ištrauka buvo pastatyta Santaros - Šviesos federacijos suvažiavime. Nuotraukoje aktorai: K. Almenas, G. Procuta, R. Vėžys, R. Stravinskaitė ir R. Stakauskas. Nuotraukoje nėra režisierės D. Mackuvienės. Nuotr. P. Petručio

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Airių dramaturgo gyvenimas

Dvidešimtojo šimtmečio Airijos garsiausio dramaturgo Sean O'Casey pirmieji meilės išgyvenimai, kovą su neteisybe bei veidmainyste atskleidė spalvotame John Ford filme "Young Cassidy", susuktame Airijoje. Filmas pagrįstas Airijoje rašytojo autobiografija "Mirror in My House". Tačiau, kaip biografine drama ekrane, jo scenos veikalus apgriebė paviršutiniškai, lyg jis būtų sėstelėjęs ir parašęs kokį sąrašą nieku, o ne "meistriškų darbų", kaip pasauliniai kritikai vertina jo dramų, kurios virto Dublino pasaulinio garso Abbey teatro sinonimu.

Išaugintas varge, pats stengdamasis išsilaikyti ir mėginti rašyti, matydamas savo gražią seserį baidančią motiną paraudusiomis nuo ašarų akimis, neturėdamas pinigų, jis apledo savo kraštą. Airiškoji publika pasirodė paikai paviršutiniška, kai 1926 m. jo dabar garbios dramos "Plough and the Stars" premjerą apmėtė kopūstais.

Rod Taylor rašytojo rolėje (John Cassidy) turėjo gana sunkią pareigą, bet atliko ją garbingai. Jo charakteris — gražus ir išbalansuotas mišinys atkaklaus gyvumo bei kovos, gilaus kartumo ir šviesaus humoro. Flora Robson — patraukli švelnios išvargusios našlės —

akomponuotojos pareiga yra taip bendrauti su dainininku, kad jo balsas vyrautų palydą, o ne antrai. Ateityje šis dalykas turėtų būti pataisytas, ypač kai reikiama akademinės įstaigos vardu.

motinos rolėje. Edith Evans ir Michael Redgrave yra puiki kovotojų pora — Abbey teatro režisieriai. Jėdu pamatė ir suprato didybę ten, ką silpnasirdžiai paviršutiniškai nusilpė.

Filme sunkoka klausyti airių akcento. Daug kruvinų bei liūdny scenų. Filmas prasideda 1913 m. transporto darbininkų streiku, kai, paties O'Casey žodžiais, "Jie išėjo drausiai, žygiuodami tvirtai prieš badą, žalą bei neapykantą, kad tik duotų atsakymą vilčiai, kuri taip karštai degė juose".

Tie, kurie žino O'Casey bei šiečiai jo veikalus, su malonumu seks laiku, kurie, laimė, jau virto praeitimi. Kiti gi ras juose balades bei dramų nežinomas teritorijas, dar neištirtuos laukios. Tik suaugusiems.

Kada dailininkas virsta garsenybe

Carl Reiner yra pripažintas vienu pačių geriausių komiškų situacijų rašytojų televizijoje. Jo parašytas tekstas spalvotam filmui "The Art of Love" yra maždaug to paties žanro. Gan įžvalgiu pasirodė filmo sta-

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoerijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardu užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jus nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parpūno vilninių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, angliško medžiagų palaimas ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajai Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

tytojas Ross Hunter, kai jis parincho aktorijų sąstatą: naivi gražuolė Elke Sommer, sekdama Dick Van Dyke (ar yra kam įs neptiktų televizijoje ar ekrane), Angie Dickinson elegantiškoji išsipošė turtuolė, James Garner ir Ethel Merman.

Visi jie šaunūs, geros nuotaikos, nežūrint, į kokias kvailystes įsiveltų. Jie sukuria tokią atmosferą, kad ir pačius žiūrovus nuteikia linksmiai.

Turinys protingam strodutų tikrai kvailystė. Veiksmas vyksta Pariziuje. Jaunas, nežinomas dailininkas amerikietis Paul (Dick Van Dyke gyvena su jaunu besivadinančiu nežinomu rašytoju Casey (James Garner) palėpėje. Paul tu-

ri sužadėtine turtuole, kurios tėvas kas mėnuo atsiunčia čekį iš JAV. Paul neva nuskesta, Casey apkelbia savizudystę. Jo kūriniai graibitomi, mokant tūkstančius. Paul persirengia, suruošia publikai tikrą m'skaradą. Draugas apkalbinamas žmogžudyste, tešiamas, ir viskas baigiasi laimingai prie gljotinos.

Daug juoko sukelia (neskaitant tikrai talentingo Dick Van Dyke komiškumo) mažesnieji aktorai: Irving Jacobson — žydelis delikatesininko rolėje, Pierre O'Neil — yrus nedidok's detektyvas, Lengvas, be idėjos bei gilių minčių jautus, leidimas suaugusiems ir jaunuoliams.

Lietuviškos SVEIKINIMO kortelės

Specialus rinkinys:

10 kortelių \$2.00 arba 1 kortelė NEMOKAMAI su 10 kortelių užsakymu

APMOKAME PERSIUNTIMO ISLAIDAS

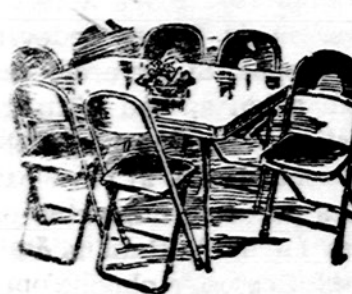
Prasome pridėti šį užsakymo lapelį su pinigais ar čekiu.

☐ Specialiai 10 už \$2.00	☐ Vestuvių 25 ct.
☐ Gimtadienio 35 ct.	☐ Užuojautos 20 ct.
☐ Gimtadienio 25 ct.	☐ Padėkos 20 ct.
☐ Vardadienio 35 ct.	☐ Greit pasveikti 25 ct.
☐ Vardadienio 25 ct.	

SIŪSKITE:

J. & J. PHARMACY

2557 West 69th Street, Chicago, Illinois, 60629

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

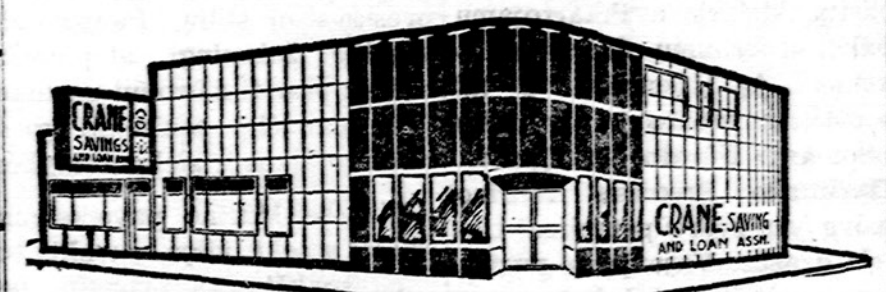
LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val. antr., treč. ir šeštadieniais, nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas užkeltas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SEŠAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St. PORTsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI SIŪ kompanijų:

AMERICAN BONDING	MANHATTAN FIRE & MARINE
AMERICAN INDEMNITY	MERCURY MUTUAL
CASUALTY MUTUAL	MONARCH
FIDELITY & DEPOSIT	NATIONAL UNION
FIRE & CASUALTY OF CONN.	NEW YORK FIRE
GIBRALTAR INSURANCE	SECURITY INSURANCE
THE HANOVER	UNITED STATES FIRE
HIGHWAY INSURANCE	UNIVERSAL INSURANCE
THE HOME	WESTERN FIRE & CASUALTY
INTERSTATE	CALIFORNIA LIFE
LASALLE CASUALTY	

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street Room 800

Telefonas CENtral 6-5206

JEI JŪS NORITE SIŪSTI

SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR

NAUDOKITES PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS

F I R M O S

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvis, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

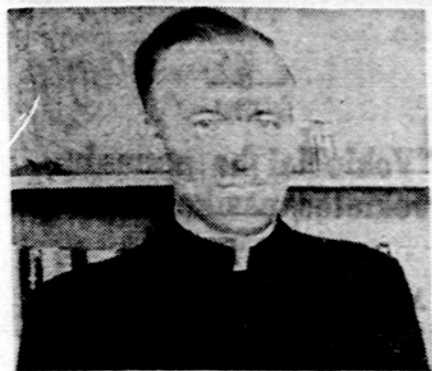
MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-4485
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	968 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMAN ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 28, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALBANY, N. Y.	128 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	222-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 51, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	704 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JES CAMPBELL AVENUE	TO 5-0296
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5161
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6346
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0698
HANTRAMICK, MICH.	11339 JES CAMPBELL AVENUE	WO 8-3960
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	AY 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306

Kultūrinė Kronika

NAUJAS ŽVILGSNIS IR NAUJI DUOMENYS

Prof. kun. P. Rabikauskas paskaita Jaunimo Centre, Chicagoje

Prof. P. Rabikauskas

Grigaliaus universiteto (Romėje) profesorius kun. dr. P. Rabikauskas šiuo metu lankantis JAV, Lietuvių katalikų mokslo akademijos Chicago židiny rugsėjo 18 d. surengė svečio paskaitą Jaunimo centre. Prelegento tema — „Vyskupas Protasevičius ir jėzuitai“. Paskaitoje buvo pateiktai apšviesti visai naujų duomenų apie vyskupo Valerijono Protasevičiaus asmenybę ir jo veiklą, o taipgi labai spalvingų faktų iš pirmųjų jėzuitų Vilniuje kūrimosi dienų bei metų. Paskaitininkas šiai šešiolikto amžiaus Vilniaus panoramai nutapyti ir tenyškųjų žmonių santykiams nuvesti daug naujos, lig šiol nežinomos medžiagos yra radęs Vatikano archyvuose. Visa tai savo paskaitoje jis paryškino tiesiog literatūriniais, iš archyvų nurašytais anų laikų dialogais, savais komentarais ir išvadomis.

Lig šiol vysk. Protasevičiaus vaidmuo jėzuitų Vilniuje įsikūrimo ir Akademijos įsteigimo buvo pakankamai neįvertintas. Archyvai gi rodo, kad vyskupas kone visus savo išteklis ir viso gyvenimo rūpestį paaukojo, kad tik Vilniuje prigytų jėzuitai, kad būtų įsteigta Akademia. Jeigu Vilnius tapo universitetiniu miestu ir šiaurės Atėnais, tai tik vysk. Protasevičiaus pastangų dėka.

Vėlgi mūsųose buvo lyg įprasta į anuos šešiolikto amžiaus dešimtmečius Lietuvoje žiūrėti kaip į tamsybių bei chaoso laikus. Tuo tarpu nauji duomenys rodo, kad tai buvo, tiesa, idėjų kovos laikai, bet kovos ir inspirovos šviesių asmenybių iškil-

mą bei mokslo, meno sužydėjimą ir aplamai — kultūrinio intereso gajumą.

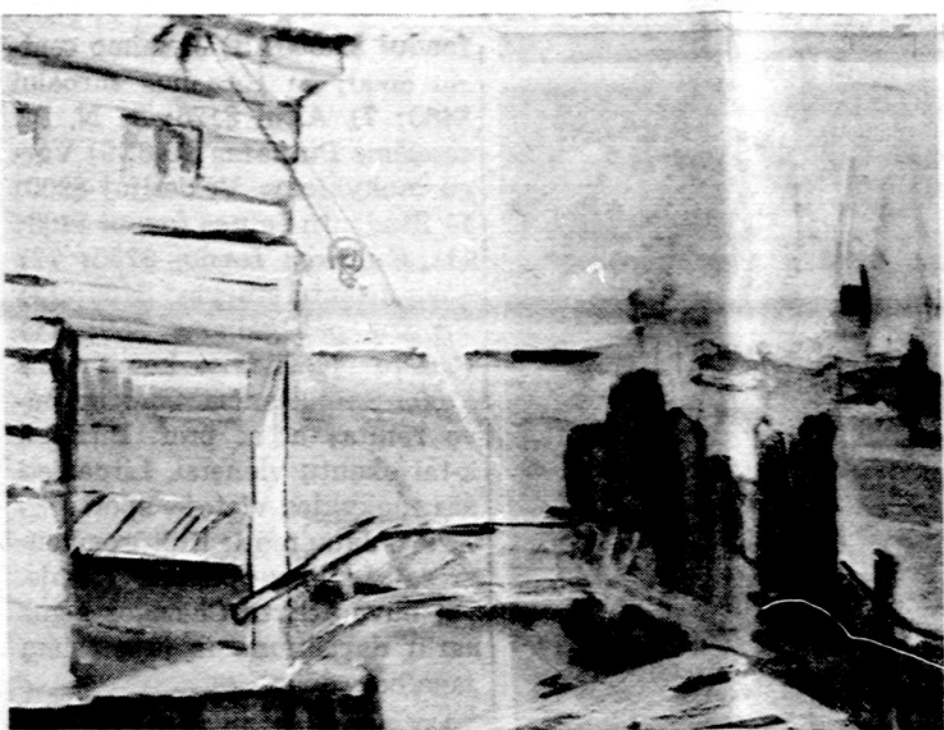
Prof. P. Rabikauskas paskaitą, rimtai paruoštą ir vaizdžiai perteiktą buvo tikrai maloni, intelektualinė dovana klausytojams.

● Firmoji dail. J. Kelečiaus paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma šiandien, rugsėjo 25 d., 7 val. 30 min. vak. Parodą rengia galerija. Žiūrovo akiai išstatomi apie 30 tapybos darbų ir keletas mozaikų. Parodą savo žodžiu atidarys Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, mat, konsulas ir dailininkas savo tėviškėmis yra kone kaimynai — abudu rokiškėnai.

● Dail. V. Ignas padarė apilanką ir iliustracijas P. Naumiestišio dramų rinkiniui „Balsusis birželis“. Knyga išleista šį rudenį. Ją leidžia Immaculata Press, Putnam, Conn.

M. Ambrozaitienė Melancholija (litografija, 1964)

Jonas Kelečius

Is šiandien Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaromos parodos

Prieplauka

● Šį sezoną girdėsime Traviatą, Chicagoje Lietuvių opera jau įniko ruošti Verdi 3 veiksmų operos „La Traviata“ lietuviškajam pastatymui. Operos choro repeticijos pradėtos. Jos vyksta kiekvieną penktadienį, 8 val. vak. Jaunimo centre. Visų balsų choristai pageidaujami. Traviatos spektakliai įvyks kovą mėn. 20, 26, 27 ir balandžio 2 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje.

● M. K. Čiurlionio minėjimas Chicagoje. Nuo šio didžiojo lietuvių menininko ir muziko gimimo šiemet rugsėjo mėn. 22 d. suėjo 90 metų. Sukakties proga Lietuvių menininkų klubas gruodžio 19 d. Jaunimo centre Čiurlioniui pagerbti ir prisiminti rengia akademinį, koncertinį ir literatūrinį vakarą.

● J. J. Stukas, Lietuviškos radijo vokalėdės New Yorke ilgametis vedėjas užbaigė savo disertaciją daktaro laipsniui gauti. Jos tema yra: „Tautinės sąmonės kilmė modernioje Lietuvoje“. Jis rūpinasi disertacijos išleidimu.

● Stravinskio, Britten ir Balsio kūriniai Vilniuje. Rugsėjo 14 d. ten atidarytas simfoninių koncertų sezonas. Programoje buvo Stravinskio, Balsio ir Britten muzika. Dirigavo J. Domarkas, solistais buvo O. Steinbergaitė (fortepijonas) ir A. Liventas (smuikas). Pirmą kartą buvo atliktas E. Balsio kūrinys smuikui, fortelijonui ir orkestrui „Dramatinės freskos“.

Čiurlionis praleido vaikystės dienas, kaip pastebi „Lit. ir Menas“ (nr. 37), nepakankamai apgaubiamas Čiurlionis, jo ardas, kūryba. Visame mieste tik vienas ir prastas plakatas kviečia aplankyti M. K. Čiurlionio namą — muziejų, pačiame muziejuje nėra katalogo, Čiurlionio kūrybos aplankų, nei kūrėjų su muzikos įrašais. Tiesa, kad Druskininkai — „visasąjunginis“, taigi, sovietinis kurortas, kuriame vasaroja dešimtys tūkstančių žmonių iš visos Sovietų Sąjungos.

● K. Saja susirūpinęs smuikininkų teatro lygiu. Atsakydamas į „Lit. ir Meno“ anketą, dramaturgas K. Saja (nr. 37) paskelbė eilę kritiškų pastabų teatro, kritikų klausimais. Pagal Sają, Lietuvos teatro „meninis lygis turėtų kelti patį rimčiausią susirūpinimą. Užtostiprinę Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio teatrus, aprinkom iš jų

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. rugsėjo mėn. 25 d.

7

ol gražu ne atliekamus aktorius ir jų dar vieną — Vilniaus Jaunimo teatrą. Mene kokybės keliu toli nenuėsi. Kalbė apie negalavimus dramaturgijoj reiktų pradėti nuo tam tikros anemijos mūsų teatre... Kokia dramaturgija, tokia ir aktorystė. Čia gera, čia bloga, čia fe-fe... Dramaturgui negali padėti „kritikos balsas“ — neišmanėlio lūpų. Netikrą daktarą vadiname šundaktariu. — neišmanėlio kritikas karta's „teatrologu...“ Po šių

pastabų K. Saja prasitarė: „kažin ar po to, ką čia pasakiau, nors vienas teatras bepaims statyt. mano naują pjesę...“

— Amerikos psichologijos daktaras Eduardas Hallman pasiryžo ištirti, kuriuos žodžius dažniausiai vartoja Amerikos gyventojai. Pasirodė, kad dažniausiai vartojami žodžiai yra: pinigai, rinkti, sąskaita, garantija ir kt.

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

THREE MODERNISKO KOPLYCIOS 4605-07 South Hermitage Avenue Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

Petkus

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNISKO KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 56th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-02

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215

2514 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpe 2-1093

STANDARD Safety... ASSURED and INSURED!

Turtas \$95,000,000.00

Rezervai \$9,200,000.00

4 1/4 % Current rate per annum

4 Times a Year

All Savings in by the 15th Earn from the 1st

HOURS: Mon. Thurs. — 9 to 5 Tues. Fri. — 9 to 4 Sat. — 9 to 12 Wed. — Closed

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

Standard Federal Savings visų su-
taupų saugumas yra užtikrintas mū-
sų pajėgais ir pastovaus įmonės ve-
dimo ir apgalvoto veikimo... ir kiek-
viena sąskaita yra apdrausta Federal
Savings and Loan Insurance Corpora-
tion, J.A. Valstybių valdžios agentū-
ros. Norėdami saugaus taupymo ir
aukštų pajamų, išmokamų keturis
kartus į metus, pradėkite taupyti pas
Standard Federal.

Chicago apylinkė pajėgiausias

1000 kalėdinių siuntinių be uždarbio

Atsidėkodama už didžiulį paramą, kurios iš savo klientų su-
silaukė per pastaruosius DEYNERIUS METUS, LIETUVIŲ
PREKYBOS BENDROVĖS VADOVYBĖ vėl nusprendė atiduoti
savo klientams 1000 SIUNTINIŲ UŽDARBĮ. Nepaisydama tai,
kad sovietinės įstaigos pastarosiomis savaitėmis pakėlė mūšius,
mes siūlome SAVO KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO
SENOMIS KAINOMIS. Šiais metais irgi parinktos siuntiniai
specialiai Anglijoje gamintos medžiagos.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 1, kurį sudaro:

- 1) 4 jėdai dvigubo pločio afgalino moteriškam kostiumui arba suknelėi ir sijonui, rojal, žalios ar vyno spalvos.
- 2) 3 jėdai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatiniams ir kt.
- 3) 1 didelė spalvota šilkinė skarelė.
- 4) 1 pora moteriškų ar vyriškų kojinų.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$50.
MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK
J.A.V. \$29.00, Kanados \$31.25, sterlingais £10.5.6, įskaitant
visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (dvigubas siuntinys Nr. 1), kurį
sudaro:

- 1) 8 jėdai dvigubo pločio afgalino, 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir sijonams rojal, žalios ar vyno spalvos.
- 2) 6 jėdai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatiniams ir kt.
- 3) 2 didelės spalvotos šilkinės skarelės.
- 4) 2 poros moteriškų ar vyriškų kojinų.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK
J.A.V. \$49.00, Kanados \$52.90, sterlingais £17.6.0, įskaitant
visus mokesčius. Taigi dar papildomai sutapoma J.A.V.
\$9.00, Kanados \$9.72, sterlingais £3.3.9.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 3, kurį sudaro:

- 1) 3 1/2 jėdų gabardino ar flanelės vyriškam ar moteriškam kostiumui tamsiai mėlynos, pilkos ar rudos spalvos.
- 2) 3 jėdai paltinės medžiagos vyriškam ar moteriškam ar 2 vaikiškiems paltams tamsiai mėlynos, mėlynos, kupranugario, pilkos ar rudos spalvos.
- 3) 4 jėdai plaukamo aksomo moteriškam kostiumui arba suknelėi ir sijonui vyšninės, rojal, žalios ar rudos spalvos.
- 4) 4 jėdai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamušalui, bluzėms, suknelėms ir kt. juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos.
- 5) 3 jėdai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatiniams ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$95.00.
MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK
J.A.V. \$55.00, Kanados \$59.40, sterlingais £19.9.6, įskaitant
visus mokesčius.

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 4, kurį sudaro:

- 1) 6 1/2 jėdų gabardino ar flanelės 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams tamsiai mėlynos, pilkos ar rudos spalvos.
- 2) 8 jėdai afgalino 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams rojal, žalios ar vyno spalvos.
- 3) 8 jėdai plaukamo aksomo 2 moteriškiems kostiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams vyšninės, rojal, žalios ar rudos spalvos.
- 4) 4 jėdai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamušalui, bluzėms ir kt. juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos.
- 5) 3 jėdai balto poplino bluzėms, marškiniams, apatiniams ir kt. Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$140.000.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO YRA TIK
J.A.V. \$75.00, Kanados \$81.00, sterlingais £26.11.3, įskaitant
visus mokesčius.

Kaip ir visada, KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO
gali užsisakyti bet kas, vis tiek, ar būtų mūsų klientas, ar kitų
firmų. Norėdami duoti visiems VIENODAS GALIMYBES, mes
nusprendėme APRIBOTI UŽSAKYMUS — TIK PO VIENĄ SIUN-
TINĮ KIEKVIENAM, O KAD NEBŪTŲ NUSIVYLIMO, UŽSAKY-
MUS PRASOM SIŪTŲ TUOJAU.

Priminėsimė po \$1.00 ar 10 šil. užstatą iš tų, kurie norės sau
užsitikrinti KALĖDINĮ SIUNTINĮ BE UŽDARBIO, ir lauksime iš
jų galutinio užsakymo iki 10 savaitių.

Jei kas paprašys, mes ORO PASTU nemokamai pasiūsimė į
bent kurį pasaulio kraštą medžiagų pavyzdžius.

Be kita ko, kas gali, prašom rašyti mums anglų kalba.

Mes garantuojame:

1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
2. Jeigu siuntinys dingtų, grąžinsime pinigų arba nemokamai pasiūsimė kitą siuntinį.
3. Sumokėsime visus su pasiuntimu susijusius mokesčius, dėl to gavėjui nebereikės nieko primokėti.
4. Visas medžiagas siūsimė pagal pavyzdžius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341, Ladbroke Grove

LONDON W. 10 ENGLAND

